

# ZAKON

## O OSIGURANJU IMOVINE I OSOBA

### I - TEMELJNE ODREDBE

#### Članak 1.

Ovim Zakonom uređuju se uvjeti i način obavljanja poslova u društvima koja se bave osiguranjem imovine i osoba koja se regulišu kroz temeljne odredbe, osnivanje društva za osiguranje, poslovanje i sredstva društva za osiguranje, potrebna sredstva društva za osiguranje, nadzor nad poslovanjem društva za osiguranje, obavezna osiguranja, Biro osiguranja, kaznene, prelazne i završne odredbe.

#### Članak 2.

Poslovi osiguranja su: zaključivanje i izvršavanje ugovora o osiguranju imovine i osoba; zaključivanje i izvršavanje ugovora o suosiguranju i reosiguranju, mjere za sprečavanje i smanjenje rizika koji ugrožavaju osiguranu imovinu i osobe i mjere za sprečavanje i smanjenje šteta i drugi poslovi osiguranja.

#### Članak 3.

Pod drugim poslovima osiguranja smatraju se poslovi posredovanja u ugovaranju osiguranja, zastupanja u osiguranju, snimanja rizika, snimanja i procjene šteta, prodaje ostataka osiguranih uništenih stvari, pružanja pravne pomoći i drugih intelektualnih i tehničkih usluga u osiguranju. Poslove iz stavka 1. ovoga članka obavljaju pravne i fizičke osobe za društvo za osiguranje ili za osiguranika na temelju ugovora.

#### Članak 4.

Osiguranje imovine i osoba je dobrovoljno, osim kada je zakonom propisano obvezno osiguranje. Imovina i osobe osiguravaju se kod društava za osiguranje koja imaju sjedište u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija). Vlada Federacije propisuje koja se imovina i osobe i uz koje uvjete mogu osigurati ili suosigurati kod inozemnog osiguratelja.

#### Članak 5.

Društva za osiguranje mogu se poslovno i profesionalno udruživati i povezivati.

#### Članak 6.

Društvo za osiguranje dužno je da posluje:

1) po ekonomskim načelima i pravilima struke osiguranja i aktuarske struke;

- 2) u skladu sa zakonom, načelima lojalne tržišne utakmice;
- 3) dobrim poslovnim običajima i poslovnim moralom. Bliže odredbe iz stava 1. ovog članka regulišu se Kodeksom ponašanja društava za osiguranje.

#### Članak 7.

Višak rizika koji prelazi njegov kapacitet društvo za osiguranje je dužno pokriti reosiguranjem. Društvo za osiguranje međusobne odnose sa društvom za reosiguranje regulira ugovorom. Višak rizika koji prelazi mogućnosti reosiguranja u zemlji može se reosigurati u inozemstvu.

#### Članak 8.

Poslove osiguranja obavljaju društva za osiguranje: dioničko društvo za osiguranje i društvo za uzajamno osiguranje.

#### Članak 9.

Društvo za osiguranje može obavljati poslove životnih i ostalih osiguranja, odnosno reosiguranja. Poslovi životnih osiguranja razvrstavaju se na osiguranje života i mirovinsko osiguranje. Poslovi ostalih osiguranja razvrstavaju se na: osiguranje civila, osiguranje industrije, osiguranje automobilskog kaska, osiguranje od automobilske odgovornosti, osiguranje od opće odgovornosti, osiguranje usjeva, osiguranje životinja, osiguranje transporta - karga, osiguranje transporta - kaska, osiguranje od odgovornosti u transportu, osiguranje kredita, osiguranje od nezgoda, te bolesničko osiguranje kojim su obuhvaćene i ozljede na radu i oboljenja od profesionalnih bolesti i ostali poslovi osiguranja. Društvo za osiguranje može obavljati poslove jedne ili više vrsta osiguranja iz st. 2. i 3. ovog članka odnosno reosiguranja. Društvo za uzajamno osiguranje ne može obavljati poslove reosiguranja.

#### Članak 10.

Izdavanje odobrenja za rad društva za osiguranje i nadzor da li društvo posluje sukladno ovom zakonu i drugim propisima obavlja Ured za nadzor za poslovanje nad društvom za osiguranje (u daljnjem tekstu: Ured za nadzor), na području Federacije.

#### Članak 11.

Za obavljanje poslova utvrđenih međunarodnim sporazumima o osiguranju vlasnika odnosno korisnika motornih vozila od odgovornosti u prometu i predstavljanja društava za osiguranje u međunarodnim institucijama osiguranja, društva za osiguranje osnivaju Biro osiguranja Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Biro osiguranja), na području Federacije.

## II - OSNIVANJE DRUŠTVA ZA OSIGURANJE

## 1. Dioničko društvo za osiguranje

### Članak 12.

Dioničko društvo za osiguranje mogu osnovati domaće pravne i fizičke osobe te strane osobe zajedno s domaćim, pravnim ili fizičkim osobama. Ukoliko je ulog stranih, pravnih ili fizičkih osoba veći od 50% temeljnog kapitala, za osnivanje dioničkog društva za osiguranje potrebna je suglasnost Ministarstva financija.

### Članak 13.

Iznos temeljnog kapitala pri osnivanju dioničkog društva za osiguranje ne može biti manji od: 1. 1,000.000 DEM za poslove osiguranja života, 2. 2,000.000 DEM ako se društvo osniva za obavljanje više vrsti osiguranja, 3. 2,000.000 DEM, ako se društvo osniva za obavljanje poslova reosiguranja. Iznos temeljnog kapitala se uplaćuje u DEM ili domaćoj valuti.

### Članak 14.

Odobrenje za rad dioničkom društvu za osiguranje izdaje Ured za nadzor. Zahtjev za izdavanje odobrenja za rad podnose osnivači ili u njihovo ime osobe ili osoba koju oni odrede. Osobe iz stavka 2. ovog članka dužne su uz zahtjev za izdavanje odobrenja Uredu za nadzor dostaviti:

1. statut društva s potpisima osnivača,
2. dokaz da su osigurana novčana sredstva u visini iznosa temeljnog kapitala društva,
3. akte poslovne politike (posebno uvjeta osiguranja i cjenika premija za sve vrste osiguranja za koje se društvo osniva, tehničke osnove, tablice maksimalnog pokrića),
4. poslovni plan društva za naredne tri godine poslovanja,
5. broj i kvalifikacijsku strukturu kadrova potrebnih za početak rada društva,
6. prijedlog za imenovanje upravitelja matematičke rezerve, ako će se društvo za osiguranje baviti poslovima osiguranja života.

### Članak 15.

Poslovni plan sadrži osobito: očekivani premijski prihod, očekivane štete, troškove provođenja osiguranja i očekivanu dobit i druge podatke koji dokazuju trajnu mogućnost podmirivanju budućih obveza.

### Članak 16.

Ured za nadzor dužan je u roku 60 dana od dana podnošenja zahtjeva i dokaza iz stavka 3. članka 14. donijeti rješenje kojim odlučuje o zahtjevu ili traži ispravku ili dopunu zahtjeva iz članka 14. ovog zakona. Rješenje kojim se izdaje odobrenje za rad društvu ujedno je i davanje suglasnosti Ureda za nadzor na sve akte iz stavka 3. članka 14. na

temelju kojih se izdaje odobrenje. Rješenje Ureda za nadzor iz stavka 1. ovog članka konačno je i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

## 2. Društvo za uzajamno osiguranje

### Članak 17.

Društvo za uzajamno osiguranje je društvo u kojem članovi uplatom uloga (doprinosa) međusobno jamče da će se na načelima uzajamnosti i solidarnosti pokriti štete nastale ostvarenjem ugovorenih rizika. Društvo za uzajamno osiguranje ne posluje radi stjecanja dobiti nego se sredstva prikupljaju ulogom samo u onom opsegu koji je potreban za ispunjenje obveza prema osiguranicima i za stvaranje rezervi sigurnosti. O sredstvima društva odlučuju osiguranici koji sami upravljaju društvom.

### Članak 18.

Društvo za uzajamno osiguranje mogu osnovati domaće pravne i fizičke osobe, a postupak osnivanja je kao kod dioničkog društva za osiguranje. Za osnivanje društva za uzajamno osiguranje potrebno je da ugovor o uzajamnom osiguranju od istih rizika sklopi najmanje 250 osoba.

### Članak 19.

Društvo za uzajamno osiguranje može se osnovati kao društvo za uzajamno osiguranje s neograničenim ulogom ili kao društvo za uzajamno osiguranje s ograničenim ulogom. Društvo za uzajamno osiguranje s neograničenim ulogom može od svakog osiguranika zahtijevati uplatu dodatnog uloga potrebnog za namirenje nepokrivenih šteta, bez ograničenja. Društvo za uzajamno osiguranje s ograničenim ulogom može od svakog osiguranika zahtijevati da plati dodatni ulog koji nije veći od njegovog prethodno uplaćenog cijelog uloga, ako su štete i ostali rashodi veći od prethodno uplaćenog uloga i ostalih prihoda društva.

### Članak 20.

Za osnivanje društva za uzajamno osiguranje s neograničenim ulogom članova osnivači moraju uplatiti najmanje 30%, a ako se društvo osniva s ograničenim ulogom članova najmanje 50% iznosa temeljnog kapitala iz članka 13. ovog zakona, zavisno da li se društvo osniva za obavljanje jedne ili više vrsta osiguranja.

### Članak 21.

Ugovor o osnivanju društva mora sadržavati:

1. imena odnosno tvrtke osnivača,
2. tvrtku, sjedište i djelatnost društva,
3. iznos temeljnog kapitala društva,
4. visinu pojedinačnog osnivačkog uloga,

5. broj pojedinačnih osnivačkih uloga koje osnivači upisuju,
6. odredbe o načinu, uvjetima i rokovima uplate osnivačkih i eventualnih kasnijih uloga te vraćanju uplaćenih osnivačkih uloga s kamatom,
7. upravljanju i vođenju poslova društva,
8. način formiranja i uporabe fondova i rezervi,
9. odredbe o posljedicama promjene statuta, općih uvjeta osiguranja i odluke o prestanku rada društva na sklopljene ugovore osiguranja,
10. poslovanju društva,
11. način na koji članovi društva jamče pojedinom članu za štetu i način kako se postaje ili prestaje članom društva,
12. te druga pitanja značajna za osnivanje i poslovanje društva za uzajamno osiguranje.

#### Članak 22.

Statutom društva određuje se osobito:

1. način utvrđivanja, uvjeti i rokovi uplate uloga,
2. pravo na naknadu štete,
3. odredbe o neograničenom odnosno ograničenom ulogu,
4. obveza uplate dodatnog uloga za pokriće gubitka ili mogućnost da se gubitak društva pokrije smanjenjem naknade svim članovima,
5. uvjeti i način raspodjele dobiti (vraćanje dijela uloga ili njegovog prijenosa u narednu godinu odnosno u rezerve sigurnosti),
6. odredbe o početku i prestanku članstva u društvu,
7. prava i obveze članova koji istupe iz članstva.

#### Članak 23.

Osnivači društva za uzajamno osiguranje odnosno osoba ili osobe koje oni ovlaste podnose Uredu za nadzor zahtjev za izdavanje dozvole za osnivanje društva za uzajamno osiguranje. Uz zahtjev za izdavanje dozvole iz stavka 1. ovog članka osnivači društva za uzajamno osiguranje dužni su dostaviti dokaze o ispunjavanju uvjeta za osnivanje društva za uzajamno osiguranje, i to:

1. ugovor o osnivanju društva za uzajamno osiguranje,
2. statut društva za uzajamno osiguranje,
3. dokaz o uplati sredstava početnog fonda sigurnosti.

#### Članak 24.

Ured za nadzor dužan je donijeti rješenje kojim odlučuje o zahtjevu iz članka 23. ovog zakona u roku 60 dana od podnošenja zahtjeva i dokaza iz članka 23. ovog zakona. Rješenje Ureda za nadzor iz stavka 1. ovog članka konačno je i protiv njega se može voditi upravni spor.

#### Članak 25.

Društvo za uzajamno osiguranje je pravna osoba s pravima, obvezama i odgovornostima utvđenim ovim zakonom i ugovorom o osnivanju.

#### Članak 26.

Društvom za uzajamno osiguranje upravljaju članovi. Organi upravljanja, sastav i način rada organa društva za uzajamno osiguranje utvrđuje se statutom društva zavisno o uloženom ulogu. Na upravljanje društvom odgovarajuće se primjenjuju propisi o društvu s ograničenom odgovornošću.

### III - POSLOVANJE I SREDSTVA DRUŠTVA ZA OSIGURANJE

#### Članak 27.

Poslove osiguranja i reosiguranja društvo za osiguranje obavlja u svoje ime i za svoj račun. Poslove osiguranja iz članka 2. ovog zakona društvo za osiguranje može obavljati i u svoje ime, a za račun drugih osoba ili u ime i za račun drugih osoba ili može posredovati kod tih poslova.

#### Članak 28.

Za obveze iz ugovora o osiguranju i ugovora o reosiguranju društvo za osiguranje odgovara svim sredstvima. Za ukupni iznos naknade nastalih šteta i ostalih obveza društva za uzajamno osiguranje koje se ne mogu namiriti iz sredstava društva jamče osiguranici svojim sredstvima sukladno ugovoru o osnivanju društva.

#### Članak 29.

Sredstva s kojima društvo za osiguranje posluje su: sredstva temeljnog kapitala, premija osiguranja, sredstva tehničke rezerve, sredstva preventive, rezerve sigurnosti, sredstva poslovnog fonda i ostala sredstva društva.

#### Članak 30.

Premija za osiguranje sastoji se od funkcionalne premije i dijela premije za obavljanje djelatnosti osiguranja. Funkcionalna premija sadrži tehničku premiju, a može sadržavati dio za preventivu, ako je on uračunat u premiju. Tehnička premija je dio premije namijenjen ispunjavanju obveza iz osiguranja.

#### Članak 31.

Sredstva tehničke rezerve društva za osiguranje čine: prijenosne premije i rezervirane štete, matematička rezerva osiguranja života, rezerviranje za povrate premija ovisne i neovisne o rezultatu, propisano rezerviranje za kolebanje šteta, ostala osigurateljno-tehnička rezerviranja i neosigurateljno-tehnička rezerviranja.

## Članak 32.

Sredstva osiguranja života društvo za osiguranje dužno je voditi na posebnom računu i ona se ne mogu koristiti niti se nad njima može provoditi prisilno izvršenje za pokrivanje obveze društva za osiguranje koje ne proizlaze iz osiguranja života. Sredstva osiguranja života imaju karakter štednje.

## Članak 33.

Iz sredstava osiguranja života društvo za osiguranje dužno je oblikovati matematičku rezervu osiguranja života. Matematička rezerva osiguranja života jest razlika između sadašnje vrijednosti svih budućih obveza osiguratelja po ugovorima iz osiguranja života i sadašnje vrijednosti svih budućih obveza ugovaratelja osiguranja po tim ugovorima. Pod osiguranjem života u smislu ovog zakona smatraju se sve vrste ugovora o osiguranju osoba kod kojih se kumuliraju sredstva štednje ili sredstva za pokriće povećanih rizika u kasnijim godinama osiguranja (mirovinsko osiguranje, osiguranje invalidskih renti i sl.)

## Članak 34.

Društvo za osiguranje koje se bavi osiguranjem života dužno je pri osnivanju donijeti akt o oblikovanju, vođenju i korištenju matematičke rezerve.

## Članak 35.

Prihodi društva za osiguranje formiraju se iz premije osiguranja, premije aktivnih poslova suosiguranja i reosiguranja i ostalih prihoda poslova osiguranja, prihoda od financiranja i drugih prihoda. Pod ostalim приходima osiguranja iz stavka 1. ovog članka, razumijevaju se prihodi po osnovi udjela u šteti poslova suosiguranja i reosiguranja, provizija, prihodi od regresa i ostali prihodi.

## Članak 36.

Pod rashodima društva za osiguranje, u smislu ovog zakona, razumijevaju se rashodi za plaćanje šteta i ugovorenih svota osiguranja, rashodi za plaćanje šteta po osnovi aktivnih poslova suosiguranja i reosiguranja, rashodi za plaćanje premija po osnovi pasivnih poslova suosiguranja i reosiguranja, rashodi za preventivu i drugi rashodi poslova osiguranja, rashodi za provedbu djelatnosti osiguranja i reosiguranja te rashodi financiranja i izvanredni rashodi. Rashodi za plaćanje odšteta po osnovi osiguranja, suosiguranja ili reosiguranja i ugovorenih svota, uređuje se na temelju ugovora odnosno općeg akta društva za osiguranje. Rashodima za štete smatraju se i troškovi utvrđivanja i procjenjivanja šteta, troškovi ostvarivanja regresnih zahtjeva, sudski troškovi, troškovi vještačenja i drugi troškovi u svezi s likvidiranjem šteta.

## Članak 37.

Rashodima društva za osiguranje smatraju se i:

1. izdvajanja iz premije osiguranja života za matematičku rezervu osiguranja života,
2. izdvajanja krajem obračunskog razdoblja koja se odnose na: vrijeme trajanja osiguranja odnosno reosiguranja u idućem razdoblju (prijenosne premije); nastale, a nenamirene obveze po osnovi osiguranja odnosno reosiguranja (rezervirane štete), rezervacije za masovne i katastrofalne štete u dužem razdoblju kao i rezerve za rente za osiguranja odgovornosti i nezgode.

Izdvajanja iz stavka 1. točke 2. ovoga članka istovremeno su i prihodi u idućoj godini. Pod nastalim a nenamirenim obvezama razumijevaju se i neprijavljene štete, čiji se iznos utvrđuje na način predviđen općim aktom društva za osiguranje. Način obračunavanja i visina dijela premije osiguranja odnosno reosiguranja koja se izdvaja na ime prijenosnih premija, rezerviranih šteta i rezervacije za masovne katastrofalne štete te način obračunavanja matematičke rezerve uređuje se općim aktom društva za osiguranje.

#### Članak 38.

Dio prihoda iz poslovanja društva za osiguranje koji po godišnjem obračunu preostane poslije podmirenja rashoda, iskazuje se kao ostvarena dobit. Dobit iz stavka 1. ovog članka, na temelju odluke nadležnog organa društva za osiguranje, koristi se za:

1. pokriće gubitaka iz prethodne godine,
2. izdvajanje u rezerve sigurnosti,
3. isplatu dijela dobiti dioničarima odnosno ulagačima i djelatnicima društva, a kod društva za uzajamno osiguranje- članovima (osiguranicima) povrat dijela uloga,
4. izdvajanje u druge rezerve društva,
5. izdavanje za udio u dobiti ugovorenih svota osiguranja života,
6. zadržanu dobit.

#### Članak 39.

Društvo za osiguranje koje je formiralo rezerve sigurnosti najmanje u visini polovine od ostvarene prosječne premije osiguranja u posljedne dvije godine, pri čemu se premija iz prethodne godine uvećava indeksom porasta cijana na malo računajući i godinu za koju se raspoređuje ostvarena dobit, nije obvezno izdvojiti iz dobiti u rezerve sigurnosti.

#### Članak 40.

Ako prihod društva za osiguranje po godišnjem obračunu nije dovoljan za pokriće rashoda, društvo za osiguranje iskazuje gubitak iz poslovanja.

#### Članak 41.

Gubitak iz članka 40. ovog zakona društvo za osiguranje pokriva iz:

1. zadržane dobiti,
2. dodatnog uloga (uloga osiguranika kod društva za uzajamno osiguranje),
3. rezerve sigurnosti,



4. poslovnog fonda u dijelu koji se odnosi na novčana sredstva i sredstva u plasmanima čiji rok vraćanja ističe do dana podnošenja godišnjeg obračuna,
5. fonda preventive ako nadležni organ društva donese takvu odluku,
6. ostale rezerve. Ako društvo za osiguranje nastali gubitak u cijelosti ne namiri na način iz stavka 1. ovog članka za nepokriveni dio gubitka smanjuje se temeljni kapital.

#### Članak 42.

Društvo za osiguranje dužno je sastavljati financijska izvješća a o poslovanju i objaviti osnovne podatke iz bilance koje utvrdi Ured za nadzor.

#### Članak 43.

Društvo za osiguranje dužno je, u toku iduće poslovne godine namiriti nepokriveni gubitak iz prethodne godine, te nadoknaditi sredstva garancijskog fonda, ako su ta sredstva korištena za pokriće gubitka i smanjena ispod visine iznosa utvrđenih člankom 13. ovog zakona.

#### Članak 44.

Društvo za osiguranje koje se bavi osiguranjem života utvrđuje posebno dobit odnosno gubitak za tu vrstu osiguranja. Društvo za osiguranje koje se bavi poslovima osiguranja i poslovima reosiguranja dužno je posebno utvrđivati dobit odnosno gubitak iz tih poslova i iskazivati jedinstveni rezultat.

#### Članak 45.

Ako se društvo za osiguranje bavi osiguranjem života i drugim vrstama osiguranja i predstoji mu likvidacija ili stečaj, a ispunjeni su Zakonom predviđeni uvjeti za osnivanje društva za osiguranje života, osiguranici života sredstvima tog društva mogu osnovati novo društvo za osiguranje života. Ako ne postoje uvjeti iz stavka 1. ovog članka, sva osiguranja života, sa sredstvima, ustupaju se drugim društvima za osiguranje, ako ih ona prihvate. U slučajevima iz st. 1. i 2. ovog članka ne mijenjaju se preuzete obveze prema osiguranicima. Ako ne postoje uvjeti za osnivanje novog društva za osiguranje života, odnosno za ustupanje ugovora o osiguranju života drugim društvima radi osnivanja novog društva za osiguranje života ili ustupanja tih osiguranja drugim društvima za osiguranje, ugovorene svote osiguranja mogu se smanjiti. Za donošenje odluke o osnivanju odnosno ustupanju osiguranja iz st. 1. i 2. ovog članka, osiguranici života osnivaju odbor koji poduzima sve pripreme radnje za osnivanje novog društva za osiguranje života u skladu s odredbama ovog zakona ili za ustupanje osiguranja života drugim društvima za osiguranje. Za osnivanje novog društva za osiguranje života i za smanjenje svota osiguranja odbor iz stavka 5. ovog članka zatražit će stručno mišljenje Ureda za nadzor.

## IV - POTREBNA SREDSTVA DRUŠTVA ZA OSIGURANJE

## Članak 46.

Društvo za osiguranje mora trajno raspolagati vlastitim sredstvima- garancijskim fondom dovoljnim da se njima jamči stalno ispunjenje obveza društva iz ugovora o osiguranju. Vlastita sredstva-garancijski fond čine:

- 1) uplaćeni temeljni kapital umanjen za knjižnu vrijednost vlastitih dionica u vlasništvu društva,
- 2) rezerve sigurnosti,
- 3) prenesena dobit,
- 4) fond preventive ako nadležno tijelo upravljanja društva za osiguranje donese takvu odluku.

## Članak 47.

Vlastita sredstva moraju iznositi najmanje:

a) za osiguranje i reosiguranje života najmanje 3,5% od matematičke rezerve osiguranja života i najmanje 5% od sredstava tehničke premije svih rizika osiguranja života, za koja se ne obračunava matematička rezerva, s time da se osnovica za obračun umanjuje za dio predan u reosiguranje, ali najviše do 15%,

b) za bolesnička osiguranja najmanje 12% od iznosa tehničke premije,

c) za ostala osiguranja i reosiguranja u iznosu većem koji se dobija primjenom jednog od ovih kriterija:

- 12% od bruto premije osiguranja, odnosno reosiguranja, umanjenje za poreze i takse iz premije i za storniranje, odnosno otpisane iznose premija, te za predane premije suosigurateljima i reosigurateljima, odnosno retrocesionarima, time da umanjenje može iznositi najviše 50%, a za prekooceanske brodove, nuklearna postrojenja i odgovornost brodarar i nuklearnog poduzetnika i osiguranje zrakoplovstva s umanjenjem najviše 85%,

- 20% od prosječnog iznosa šteta koji se dobije na način da se bruto isplate za osigurane događaje za protekle tri godine uvećavaju za bruto rezervu šteta na koncu protekle godine, i umanje za naplaćene regrese za protekle tri godine i rezervu šteta na početku tog razdoblja, time da se tako dobiveni iznos množi sa stopom koja se dobiva iz iznosa isplata za osigurane događaje za vlastiti račun i bruto isplata za osigurane događaje u posljednjoj godini.

Ako je ovako dobivena stopa manja od 50%, primjenjuje se stopa od 50%. Pri računanju visine vlastitih sredstava iz alineje druge stavka 1. ovog članka, društvo za osiguranje revalorizirat će indeksom rasta cijena na malo isplaćene štete i naplaćene regrese te rezervu šteta na početku razdoblja koja služi za izračunavanje izdvajanja, ako je porast cijena na malo u jednoj ili obje prethodne godine bio veći od 10%.

## Članak 48.

Vlastita sredstva-garancijski fond ne može u tijeku poslovanja biti manji od iznosa predviđenih u članku 13. ovog zakona.

## Članak 49.

Društvo za osiguranje dužno je u poslovanju voditi brigu o tome da budu usklađeni visina vlastitih sredstava iz članka 47. ovog zakona i visina premije osiguranja u samopridržaju. Ako se vlastita sredstva smanje za iznos do 25% od u članku 47. ovog zakona propisanog iznosa, društvo za osiguranje dužno je donijeti program mjera kojim se u roku od 12 mjeseci usklađuje poslovanje radi osiguranja propisanog iznosa vlastitih sredstava, a ako se vlastita sredstva smanje za više od 25%, društvo je dužno uskladiti poslovanje u roku od 18 mjeseci. Ako se programom mjera u rokovima iz stavka 2. ovog članka ne osigura iznos vlastitih sredstava u visini iz članka 47. ovog zakona, društvo za osiguranje dužno je u roku od idućih šest mjeseci uskladiti opseg premijskog prihoda i visinu premije samopridržaja.

#### Članak 50.

Društvo za osiguranje drži sredstva iz članka 46. ovog zakona na računima i u plasmanima u Federaciji i u poslovanju tim sredstvima dužno je brinuti o sigurnosti plasmana, odnosno ulaganja kako ne bi ugrozilo njihovu vrijednost i vlastitu likvidnost u izvršenju svojih obveza. Ulaganje sredstava u nekretnine, opremu i uređenje poslovnog prostora, vlasničke uloge u društvu za osiguranje i druga poduzeća ne može prijeći 50% raspoloživih sredstava društva. Ulaganje u pojedinu nekretninu, ili više nekretnina, koje se mogu smatrati jednim ulaganjem, ne smije prijeći 10% raspoloživih sredstava društva. Ulaganje u zajmove osigurane hipotekom upisanom na nekretninama i pokretnim stvarima ili garancijom na puni iznos zajma s kamatama, koju daje banka ili Federacija ne mogu prijeći 40% raspoloživih sredstava društva, time da iznos zajma koji se osigurava hipotekom ne može prijeći 60% prometne vrijednosti stvari na kojoj je hipoteka upisana. Ulaganje u dionice i druge utržive vrijednosne papire, kao obveznice, udjele u investicijskim fondovima i druge instrumente tržišta novca i kapitala, kojima se trguje na uređenim tržištima, ne može prijeći 40% raspoloživih sredstava društva. Ulaganje u vrijednosne papire iz stavka 5. ovoga članka kojima se ne trguje na uređenim tržištima novca i kapitala ne može prijeći 10% raspoloživih sredstava društva. Pojedinačno ulaganje sredstava društva za osiguranje u dionice ili udjele u poduzećima i zajmove ne može prijeći 5% raspoloživih sredstava društva. Iznimno od stavka 7. ovoga članka, ulaganje sredstava društva u federacijske vrijednosne papire i odobravanje zajmova Federaciji može iznositi do 10% raspoloživih sredstava društva. Akontacije i zajmovi, koje društva prema općim uvjetima osiguranja odobrava uz predočenje vlastitih polica ne mogu prijeći 10% raspoloživih sredstava društva. Zajmovi osiguranicima, obrtnicima, poljodjelcima ili slobodnim profesijama osigurani hipotekom upisanom na nekretninama i pokretnim stvarima ne mogu prijeći 20% raspoloživih sredstava društva. Pojedinačno ulaganje društva u ovakve zajmove ne može prijeći 3% raspoloživih sredstava društva. Sredstva osiguranja mogu se bez ograničenja, uz uvjet održavanja stalne likvidnosti, koristiti za odobravanje kredita bankama ili pravnim osobama, čiji povrati zajedno s kamatama moraju biti osigurani odgovarajućim garancijama ili jamstvima. Ured za nadzor propisuje način utvrđivanja raspoloživih sredstava i plasmana, glede njihove ročnosti i može društvu za osiguranje dozvoliti ulaganja koja nisu navedena u ovom članku ili koja ne ispunjavaju navedene uvjete, ako time nisu ugroženi interesi osiguranika. Iznimno od stavka 1. ovog članka, sukladno propisima o deviznom

poslovanju, društvo za osiguranje uz suglasnost Ureda za nadzor može držati dio sredstava na računima u inozemstvu.

## V - NADZOR NAD POSLOVANJEM DRUŠTVA ZA OSIGURANJE

### Članak 51.

Ured za nadzor iz članka 10. ovog zakona izdaje odobrenja za rad i nadzire da li društva za osiguranje posluju po ekonomskim načelima i pravilima struke osiguranja. Ured za nadzor ima svojstvo pravne osobe, koji osniva Vlada Federacije. Sjedište Ureda je u Sarajevu. U obavljanju poslova utvrđenih ovim zakonom Ured je samostalan i odgovoran Vladi Federacije. Sredstva za pokriće troškova financiranja Ureda u visini 10% osiguravaju se u federacijskom proračunu, a 90% sredstava izdvajaju društva za osiguranje, time da izdvajanje tih sredstava ne može iznositi više od 1.0% (tisućinka) od fakturirane premije osiguranja.

### Članak 52.

Uredom upravlja Savjet koji ima pet članova koje imenuje i razrješava Vlada Federacije. Članovi Savjeta imenuju se na četiri godine.

Članak 53. Savjet Ureda donosi statut uz suglasnost Vlade Federacije, donosi godišnji program rada Ureda i prati njegovo izvršavanje, donosi proračun prihoda i rashoda Ureda, utvrđuje visinu sredstava koja izdvajaju društva za osiguranje za financiranje Ureda, daje suglasnost na izvješća koja Ured podnosi Vladi Federacije i odlučuje o drugim pitanjima utvrđenim statutom Ureda.

### Članak 54.

Radom Ureda rukovodi direktor kojeg imenuje i razrješava Vlada Federacije na prijedlog ministra financija. Direktor Ureda imenuje se na četiri godine.

### Članak 55.

Direktor rukovodi Uredom, zastupa ga, predstavlja i odgovara za njegov rad te u sklopu prava i dužnosti utvrđenih Zakonom organizira i osigurava zakonito i učinkovito obavljanje poslova iz djelokruga Ureda, predlaže Savjetu donošenje akata iz njegove nadležnosti i izvršava odluke Savjeta, te obavlja druge poslove koji su mu ovim zakonom, statutom ili drugim aktom Ureda stavljeni u nadležnost.

### Članak 56.

U okviru prava i dužnosti utvrđenim ovim zakonom Ured utvrđuje:

- da li su osigurana vlastita sredstva u godišnjem obračunu društva za osiguranje sukladno odredbama čl. 47. i 48. ovog zakona,
- da li je imovina društva uložena u skladu s odredbama članka 50. ovog zakona.

Ured za nadzor daje mišljenje:

- o pravilnicima o načinu utvrđivanja prijenosnih premija i rezerviranih šteta, te o rezervacijama za masovne i katastrofalne štete i načinu kako su ti pravilnici primjenjeni u godišnjem obračunu,
- o primjeni čl. 6. i 7. ovog zakona,
- o tehničkim osnovama, uvjetima osiguranja, tarifama premija, te o pravilniku o utvrđivanju matematičke rezerve i njegovoj primjeni kod osiguranja života, kao i kod mirovinskih osiguranja, invalidskih i bolesničkih osiguranja (osiguranja s višegodišnjim trajanjem),
- uvjetima osiguranja i tarifama premija kod svih obveznih osiguranja, - uvjetima osiguranja kod ostalih vrsta osiguranja osim transportnih i kreditnih osiguranja, - ispravnosti godišnjih financijskih izvješća.

Članak 57.

O aktima iz članka 56. društvo za osiguranje dužno je tražiti mišljenje Ureda za nadzor prilikom osnivanja društva, te prilikom svake izmjene akta. O primjeni ovih akata, o dovoljnosti vlastitih sredstava i njihovu ulaganju te o cjelovitoj ispravnosti obračuna, Ured za nadzor daje mišljenje uz svaki godišnji obračun.

Članak 58.

Radi osiguranja podataka za obavljanje nadzora nad osiguranjem, aktuarskih poslova i izradu tehničkih osnova i tarifa premija, društvo za osiguranje dužno je Uredu za nadzor dostavljati statističke i druge podatke prema vrstama i grupama osiguranja na način koji odredi Ured.

Članak 59.

Ured za nadzor može prenijeti pojedine poslove nadzora na za to ovlaštene institucije i stručne osobe (ovlaštene aktuar, ovlaštene revizor ili druga stručna osoba). Potanje uvjete za dobivanje ovlaštenja za obavljanje aktuarskih poslova propisuje ministar financija. Potvrdu o ispunjavanju uvjeta iz stavka 2. ovog članka i dozvolu za rad ovlaštenog aktuara izdaje Ministarstvo financija.

Članak 60.

Ured za nadzor ima pravo u svako doba provesti kontrolu poslovanja društva za osiguranje i izdavati naloge radi: - osiguranja obavljanja djelatnosti na temelju zakonskih odredbi i plana poslovanja; - uklanjanja posljedica učinjenih na štetu interesa vlasnika polica ili posljedica kojima su kršene odredbe pravilnog poslovanja. Ti nalozi uključuju - ovisno o pojedinim slučajevima:

- poduzimanje određenih financijskih mjera (npr. izradu plana solventnosti u svrhu ponovnog zauzimanja stabilnih pozicija u slučaju da društvo više ne raspolaže nenamjenskim sredstvima u iznosu vlastitih sredstava ili izradu financijskog plana kojim

bi se u kratkom roku osigurala potrebna vlastita sredstva, ili ograničenje slobodnog raspolaganja sredstvima društva);

- sazivanje upravnog odbora društva;
- zahtjev za promjenu poslovnog plana društva, što se također može odnositi i na postojeće uvjete i cjenike premija.

#### Članak 61.

Ured za nadzor može u, slučaju da društvo ne posluje u skladu sa Zakonom ili pravilima struke:

- ukinuti odobrenje za obavljanje pojedinih vrsta osiguranja ako društvo za osiguranje više ne ispunjava uvjete pod kojima je izdano odobrenje za rad ili ako dođe do tako ozbiljnih prekršaja da je takva mjera neizbježna;
- predati zahtjev za otvaranje stečajnog postupka obzirom na stanje sredstava društva za osiguranje;
- zahtjevati smanjenje isplate osiguranja i zabraniti plaćanje u svrhu izbjegavanja stečaja;
- zahtjevati promjenu postojećih uvjeta osiguranja, cjenike premija i ostalih akata;
- obustaviti izvršenje odluka i drugih akata društva za koje ocijeni da su u suprotnosti s propisima i statutom društva,
- zabraniti poslovanje odnosno pokrenuti kazneni postupak za slučaj nedozvoljenog nastavljanja poslovanja.

#### Članak 62.

Ured za nadzor može oduzeti odobrenje za obavljanje pojedinih ili svih vrsta osiguranja, kad društvo za osiguranje više ne zadovoljava uvjete za dodjelu odobrenja, u velikoj mjeri krši svoje zakonske obveze ili obveze preuzete planom poslovanja ili ako dođe do tako ozbiljnih prekršaja da bi nastavak poslovanja mogao ugroziti interese osiguranika ili ako društvo posluje protivno vlastitim općim aktima. Ured za nadzor može oduzeti odobrenje za cjelokupni opseg poslovanja ako društvo nije u mogućnosti u zadanom vremenskom periodu izvršiti mjere predviđene u planu o solventnosti ili financijskom planu. Oduzimanjem odobrenja onemogućava se daljnje izdavanje polica i zabranjuje se povećanje svota i produženje trajanja već izdatih polica. U slučaju oduzimanja odobrenja Ured za nadzor poduzima mjere zaštite interesa osiguranika. Ured za nadzor može ograničiti ili zabraniti slobodno raspolaganje sredstvima društva. Kod društva za uzajamno osiguranje ukidanje odobrenja za obavljanje ukupnog poslovanja osiguranja ima učinak odluke o prestanku društva. Ukidanje odobrenja upisuje se u sudskom registru na temelju obavijesti Ureda za nadzor. Rješenje o oduzimanju odobrenja, koju donosi Ured za nadzor je konačno i protiv njega društvo može voditi upravni spor.

#### Članak 63.

Društvo za osiguranje može ustupiti portfelj drugom društvu za osiguranje ali samo onda ako ustupa pripadajuća sredstva i obveze. Društvo za osiguranje može prenijeti svoj portfelj drugom osiguravajućem društvu svojevoljno ili po nalogu Ureda za nadzor u slučaju oduzimanja odobrenja za rad. Ako društvo za osiguranje ne postupi prema nalogu

Ureda za nadzor o ustupanju portfelja drugom društvu za osiguranje Ured za nadzor može opunomoćiti posebnog povjerenika kojem će ustupiti ovlasti nadležnih organa društva. Kada je ustupanje portfelja provedeno po nalogu Ureda za nadzor, vlasnici polica nemaju pravo na žalbu.

#### Članak 64.

U slučaju otvaranja postupka likvidacije društvo za osiguranje je dužno obustaviti zaključivanje novih osiguranja. Ako društvo za osiguranje svojevrijedno obustavlja poslovanje ili mu je zabranjen daljni rad ili mu je oduzeto odobrenje, nadzor se provodi i nad likvidacijom društva i nad gašenjem postojećih ugovora o osiguranju.

#### Članak 65.

U slučaju likvidacije društva za osiguranje, vlasnici i korisnici polica imaju pravo prvenstva i to: - u slučaju svih osobnih osiguranja njihovo pravo na sredstva raspoređena u tehničku rezervu ima prednost pred pravima svih drugih vjerovnika, - u drugim vrstama osiguranja dio prijenosne premije (što znači dio koji se odnosi na period nakon što su ugovori zbog insolventnosti društva prekinuti) i sva potraživanja koja potječu iz razdoblja prije proglašenja insolventnosti predstavljaju dugove prvog reda.

### VI - OBVEZNA OSIGURANJA

#### Članak 66.

Prema ovom zakonu obvezno se osiguravaju:

- 1) putnici u javnom prometu od posljedica nesretnog slučaja,
- 2) vlasnici odnosno korisnici motornih vozila od odgovornosti za štete počinjene trećim osobama,
- 3) vlasnici, odnosno korisnici zrakoplova od odgovornosti za štete počinjene trećim osobama,
- 4) vlasnici, odnosno korisnici brodica na motorni pogon od odgovornosti za štete počinjene trećim osobama.

#### Članak 67.

Vlasnici prijevoznih sredstava na koje se primjenjuju odredbe ovog zakona o obveznim osiguranjima dužni su sklopiti ugovor o obveznom osiguranju s ovlaštenim društvom za osiguranje. Društva za osiguranje, članovi Ureda za osiguranje koja se bave osiguranjem od automobilske odgovornosti donose zajedničke uvjete i premijski sustav s jedinstvenim osnovicama dijela premije za naknadu štete. Zajedničke uvjete i tarifnu premiju objavljuje Ured za osiguranje. Društvo za osiguranje iz stavka 1. ovoga članka ne može odbiti ponudu za sklapanje ugovora o osiguranju, ako ponuditelj prihvaća uvjete osiguranja pod kojim se to osiguranje obavlja.

#### Članak 68.

Odredbe ovog zakona o obveznim osiguranjima ne odnose se na prijevozna sredstva oružanih snaga Federacije.

## **1. Osiguranje putnika u javnom prometu od posljedica nesretnog slučaja**

### Članak 69.

Vlasnici odnosno korisnici vozila koja služe za prijevoz putnika u javnom prometu dužni su zaključiti ugovor o osiguranju putnika od posljedica nesretnog slučaja. Ugovor iz stava 1. ovog članka dužni su zaključiti vlasnici odnosno korisnici:

- 1) autobusa kojim se obavlja javni prijevoz u gradskom, međugradskom i međunarodnom linijskom i izvanlinijskom prometu,
- 2) taksi-automobila i rent-a-car vozila kad se iznajmljuju s vozačem,
- 3) autobusa koji prevoze radnike na posao i s posla,
- 4) tračnih vozila za prijevoz putnika,
- 5) autobusa kojima turistička poduzeća prevoze turiste,
- 6) svih ostalih prijevoznih sredstava, bez obzira na vrstu pogona, kojima se prevoze putnici uz naplatu prijevoza u obliku djelatnosti.

### Članak 70.

Putnicima se smatraju osobe koje se radi putovanja nalaze u jednom od prijevoznih sredstava određenih za obavljanje javnog prijevoza, bez obzira da li su već kupile putnu kartu, a također i osobe koje se nalaze u krugu kolodvora, pristaništa, luke, zrakoplovne luke ili u neposrednoj blizini prijevoznog sredstva prije ukrcavanja odnosno nakon iskrcavanja, koje su imale namjeru putovati određenim prijevoznim sredstvom ili su njime putovale, osim osoba koje su zaposlene na prijevoznom sredstvu. Putnicima iz stava 1. ovog članka smatraju se i osobe koje imaju pravo na besplatnu vožnju.

### Članak 71.

Najniže visine osiguranih svota, na koje mora biti ugovoreno osiguranje po jednom putniku u slučaju smrti ili trajnog invaliditeta utvrđuje na prijedlog Ureda za nadzor Vlada Federacije.

### Članak 72.

Putnik kojeg zadesi nesretni slučaj, odnosno prema uvjetima osiguranja određeni korisnik u slučaju smrti putnika, ima pravo zahtijevati da društvo za osiguranje kod kojeg je zaključeno osiguranje neposredno njemu izvrši svoju obvezu iz ugovora o osiguranju. Ako je za nastalu štetu odgovoran prijevoznik koji je sklopio ugovor o osiguranju, u naknadu štete što je dužuje prijevoznik, neće se uračunati iznos koji je društvo za osiguranje isplatilo po osnovi obveznog osiguranja putnika u javnom prometu. Ako vlasnik odnosno korisnik vozila nije sklopio ugovor o osiguranju putnika prema odredbama ovog zakona, a dogodio se nesretni slučaj, putnik odnosno osoba koja bi bila



korisnik osiguranja, da je ugovor o osiguranju bio sklopljen, može isplatu osigurane svote zahtijevati od bilo kojeg društva za osiguranje koje na teritoriju Federacije obavlja ovu vrstu osiguranja. Društvo za osiguranje kojem se obratila osoba iz stavka 3. ovog članka postupit će kao da je ugovor o osiguranju bio sklopljen uz osiguranu svotu iz članka 71. ovog zakona. Društvo za osiguranje iz stavka 3. ovog članka koje je izvršilo isplatu osigurane svote ima prema vlasniku vozila, odnosno osobi odgovornoj za štetu pravo na regres za isplaćeni iznos, kamatu i troškove. Ako društvo za osiguranje ne može ni u sudskom postupku ni u slučaju prestanka društva ostvariti pravo na regres iz stavka 5. ovog članka, ono ima pravo zahtjev za isplatu nenadoknađenih iznosa istaknuti prema ostalim društvima za osiguranje koja provode ovu vrstu osiguranja i torazmjernopremiji ostvarenoj u obveznom osiguranju putnika u javnom prometu u odnosu na ukupnu premiju na teritoriju Federacije u toj vrsti osiguranja. U slučaju prestanka društva za osiguranje, osoba iz stavka 1. ovoga članka može zahtijevati naknadu od društva za osiguranje iz stavka 3. ovog članka.

## **2. Osiguranje vlasnika odnosno korisnika motornih vozila od odgovornosti za štete trećim osobama**

### Članak 73.

Vlasnik odnosno korisnik motornog vozila i priključnog vozila dužan je sklopiti ugovor o osiguranju od odgovornosti za štetu koju uporabom motornog vozila (u daljnjem tekstu: osiguranje od automobilske odgovornosti ) nanese trećim osobama zbog smrti, tjelesne ozljede, narušavanja zdravlja, uništenja ili oštećenja stvari. Štetom koja je nanesena uporabom motornog vozila smatra se i šteta koja je trećoj osobi prouzročena padom stvari s motornog ili priključnog vozila.

### Članak 74.

Motorna i priključna vozila, u smislu ovog zakona, jesu sva vozila na motorni pogon koja se kreću javnim putem i ostalima površinama na kojima se odvija promet, a koja podliježu obvezi registracije po propisima o cestovnom prometu. Od dužnosti sklapanja ugovora o osiguranju od odgovornosti oslobođeni su vlasnici odnosno korisnici motornih i priključnih vozila koja se kreću tračnicama. Registracija motornog vozila i priključnog vozila koje podliježe e propisima o registraciji, produženje registracije i izdavanje probnih pločica može se obaviti nakon što se nadležnom organu za registraciju odnosno nadležnom organu za izdavanje probnih pločica podnese dokaz o sklopljenom ugovoru o osiguranju.

### Članak 75.

Nema pravo na naknadu štete po osnovi osiguranja od automobilske odgovornosti za štete trećim osobama:

- 1) vozač vozila,
- 2) vlasnik, suvlasnik, odnosno korisnik vozila u slučaju štete na stvarima.

## Članak 76.

Obveza društva za osiguranje na naknadu štete po osnovi osiguranja od automobilske odgovornosti ne može po jednom štetnom događaju biti veća od iznosa što ga na prijedlog Ureda za nadzor utvrdi Vlada Federacije, ako ugovorom o osiguranju nije utvrđen veći iznos. Iznos iz stavka 1. ovog članka posebno se utvrđuje za štetu na osobama, a posebno za štetu na stvarima. Ako ima više oštećenih osoba, a ukupna naknada premašuje iznos iz stavka 1. ovog članka, prava oštećenih osoba prema društvu za osiguranje razmjerno se smanjuje. Društvo za osiguranje koje je isplatilo jednoj oštećenoj osobi iznos veći od onog koji joj pripada s obzirom na razmjerno sniženje naknade, jer nije znalo niti moglo znati da postoje i druge oštećene osobe, ostaje u obvezi prema tim drugim osobama samo do visine iznosa iz stavka 1. ovog članka.

## Članak 77.

Kad pravna osoba koja obavlja poslove zdravstvenog, invalidskog ili mirovinskog osiguranja istakne odštetni zahtjev, društvo za osiguranje dužno je u okviru odgovornosti svojeg osiguranika platiti naknadu u visini troškova liječenja i drugih nužnih troškova koji su učinjeni u skladu s propisima o zdravstvenom osiguranju odnosno razmjerni iznos doprinosa za invalidsko i mirovinsko osiguranje. Razmjerni iznos doprinosa za mirovinsko i invalidsko osiguranje određuje se u kapitaliziranom iznosu prema preostalom vremenu radnog staža i godina života fizičke osobe potrebnih za stjecanje prava na starosnu mirovinu.

## Članak 78.

Ako oštećena osoba istakne odštetni zahtjev neposredno prema društvu za osiguranje, društvo za osiguranje ne može u odgovoru na takav zahtjev isticati prigovore koji bi na temelju Zakona ili uvjeta za osiguranje od automobilske odgovornosti mogla istaknuti prema osiguranoj osobi zbog nepridržavanja Zakona ili uvjeta za osiguranje od automobilske odgovornosti. Društvo za osiguranje koje nadoknadi štetu oštećenoj osobi a nije bilo u obvezi isplate prema uvjetima za osiguranje od automobilske odgovornosti, ima pravo regresa prema osobi koja je odgovorna za štetu i to za isplaćeni iznos štete, kamatu i troškove.

## Članak 79.

Osiguranjem od automobilske odgovornosti obuhvaćene su, u skladu sa odredbama ovog zakona i štete prouzročene uporabom vozila kojim se koristila odnosno kojim je upravljala osoba koja za to nije bila ovlaštena. Neovlaštenim korisnikom motornog vozila, u smislu ovog zakona smatra se:

- 1) osoba koja upravlja motornim vozilom bez odgovarajuće vozačke isprave,
- 2) osoba koja se bez nadzora ovlaštenog vozača, instruktora obučava u upravljanju motornim vozilom u prometu na cesti,
- 3) osoba koja bez znanja i odobrenja vlasnika odnosno korisnika motornog vozila upotrijebi to vozilo,

4) osoba koja na protupravan način dođe u posjed motornog vozila. Društvo za osiguranje koje nadoknadi štetu iz stavka 1. ovog članka ima pravo regresa prema osobi koja je odgovorna za štetu, i to za isplaćeni iznos naknade štete, kamatu i troškove.

#### Članak 80.

Ako se za trajanja osiguranja promijeni vlasnik odnosno korisnik motornog vozila, prava i obveze iz ugovora o osiguranju od automobilske odgovornosti mogu se prenijeti na novog vlasnika odnosno korisnika i traju do isteka tekućeg razdoblja osiguranja.

#### Članak 81.

Društvo za osiguranje kod kojeg se vlasnik odnosno korisnik vozila osigurao od automobilske odgovornosti dužno je štetu koja je uporabom vozila nanescena u zemljama sustava zelene karte osiguranja, a koja prelazi iznos štete iz članka 76. stavka 1. ovog zakona nadoknaditi trećoj osobi do visine određene propisima o obveznom osiguranju zemlje u kojoj je šteta nastala.

#### Članak 82.

Oštećena osoba kojoj je šteta nanescena uporabom vozila čiji se vlasnik odnosno korisnik nije osigurao od automobilske odgovornosti podnosi odštetni zahtjev jednom od društva za osiguranje koje se bavi osiguranjem od automobilske odgovornosti. Društvo za osiguranje iz stavka 1. ovog članka za isplaćeni iznos štete i trošak obrade tereti fond za naknadu šteta pri Birou za osiguranje. Osoba koja nije državljanin Federacije, a kojoj je na teritoriju Federacije nanescena šteta uporabom vozila čiji se vlasnik odnosno korisnik nije osigurao od automobilske odgovornosti, ima pravo na naknadu štete po osnovi ovog zakona samo ako po zakonu države čiji je državljanin, državljani Federacije imaju pravo na naknadu štete nanescene uporabom neosiguranog vozila. Biro za osiguranje ima pravo na regres prema osobi koja je odgovorna za štetu i to za isplaćeni iznos štete, kamatu i troškove.

#### Članak 83.

Oštećena osoba kojoj je šteta nanescena uporabom nepoznatog motornog vozila ima pravo zahtijevati naknadu štete zbog smrti, tjelesne ozljede ili oštećenja zdravlja podnosi odštetni zahtjev jednom od društava za osiguranje koje se bavi osiguranjem od automobilske odgovornosti. Društvo za osiguranje iz stavka 1. ovog članka za isplaćeni iznos štete i trošak obrade tereti Garancijski fond pri Birou za osiguranje. Osoba koja nije državljanin Federacije, a kojoj je na teritoriju Federacije nanescena šteta uporabom nepoznatog motornog vozila ima pravo na naknadu štete po osnovi ovog zakona, samo ako po zakonu države čiji je državljanin, državljani Federacije imaju pravo na naknadu štete nanescene uporabom nepoznatog motornog vozila. Ako se pronađe vozilo čijom je uporabom nanescena šteta, Biro za osiguranje ima pravo na regres prema društvu kod kojeg je

sklopljeno osiguranje od automobilske odgovornosti i to za isplaćeni iznos štete, kamatu i troškove.

#### Članak 84.

Isplaćene štete od neosiguranih vozila iz članka 82. štete od nepoznatih vozila iz članka 83. štete iz članka 96. stavak 1. ovog zakona kao i štete koje oštećena osoba nije mogla naplatiti zbog prestanka društva, snose sva društva za osiguranje koja obavljaju poslove osiguranja od automobilske odgovornosti razmjerno premiji u toj vrsti osiguranja. Međusobni, obračun svih isplaćenih šteta obavlja se putem fonda za naknadu šteta pri Birou za osiguranje.

#### Članak 85.

Osoba koja motornim vozilom inozemne registracije ulazi na teritorij Federacije mora imati valjanu međunarodnu ispravu o osiguranju od automobilske odgovornosti koja vrijedi za teritorij Federacije ili neki drugi dokaz o postojanju takvog osiguranja, koja pokriva štete najmanje do iznosa iz članka 76. stavka 1. ovog zakona. Granična policija i carina dužni su kontrolirati da li je udovoljeno uvjetima iz stavka 1. ovog članka.

#### Članak 86.

Međunarodnim ispravama i dokazima iz članka 85. stavka 1. ovog zakona smatraju se oni dokumenti čiju valjanost priznaje Biro za osiguranje. Priznavanje valjanosti međunarodnih isprava i dokaza Biro za osiguranje obavlja unaprijed, obavješćivanjem MUP-a i Upravu carine. Priznavanje valjanosti međunarodnih isprava i dokaza uključuje i garantiranje Biroa za osiguranje za obveze utemeljene tim ispravama i dokazima, do iznosa iz članka 76. stavak 1. ovog zakona.

#### Članak 87.

Osobe koje nemaju valjanu međunarodnu ispravu ili dokaz iz članka 85. stavak 1. ovog zakona moraju na granici sklopiti s domaćim društvom za osiguranje ugovora o osiguranju od automobilske odgovornosti koji vrijedi na teritoriju Federacije.

#### Članak 88.

Oštećena osoba, kojoj je šteta nanesena uporabom vozila s inozemnom registracijom za koje vozilo postoji valjana međunarodna isprava ili dokaz o postojanju osiguranja od automobilske odgovornosti iz članka 85. stavka 1. ovog zakona, podnosi odštetni zahtjev Birou za osiguranje. Obradu i isplatu ovih šteta Biro za osiguranje može povjeriti svojim članovima ili specijaliziranim organizacijama za obradu navedenih šteta, koji su dužni odštetni zahtjev obraditi i likvidirati u skladu s međunarodnim sporazumima o osiguranju motornih vozila.

#### Članak 89.

Štetu nanесenu uporabom vozila inozemne registracije koje je osigurano kod društva za osiguranje iz članka 87. ovog zakona, nadoknađuje to društvo prema odredbama ovog zakona koje važe za vozila registracije Federacije.

Članak 90.

Za naknadu štete koja je nanесena uporabom vozila inozemne registracije koje nema valjanu međunarodnu ispravu ili dokaz o osiguranju od automobilske odgovornosti važe odredbe iz članka 82. ovog zakona.

Članak 91.

Vlasnik odnosno vozač motornog vozila mora na zahtjev ovlaštene osobe Ministarstva unutarnjih poslova dati na uvid važeću policu osiguranja od automobilske odgovornosti kao i Europsko izvješće o nezgodi.

Članak 92.

Društvo za osiguranje dužno je uz policu za osiguranje od automobilske odgovornosti izdati Europsko izvješće o nezgodi. Sudionici prometne nezgode moraju popuniti i potpisati Europsko izvješće o nezgodi, ako nije obavljen uviđaj nadležnog organa unutarnjih poslova. Organi unutarnjih poslova kao i pravosudni i drugi organi koji vode postupak o prometnim nezgodama dužni su na zahtjev osiguravajućeg društva pružiti podatke o prometnoj nezgodi.

### **3. Osiguranje vlasnika odnosno korisnika zrakoplova od odgovornosti za štete nanесene trećim osobama**

Članak 93.

Vlasnik, odnosno korisnik zrakoplova dužan je osigurati se od odgovornosti za štete koje zrakoplov može nanijeti trećim osobama. Za inozemni zrakoplov koji ulazi u zračni prostor Federacije mora postojati osiguranje od odgovornosti za štete iz stavka 1. ovog članka, ako nije pruženo drugo osiguranje za naknadu štete ili ako međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno.

Članak 94.

Vlada Federacije na prijedlog Ureda za nadzor utvrđuje najniže iznose na koje pojedine vrste zrakoplova moraju biti osigurane. Obveza društva za osiguranje na naknadu štete po osnovi članka 93. ovog zakona ograničena je iznosom iz stavka 1. ovog članka, ako ugovorom o osiguranju nije predviđen veći iznos.

### **4. Osiguranje vlasnika, odnosno korisnika brodice na motorni pogon od odgovornosti za štete nanесene trećim osobama**

## Članak 95.

Vlasnik, odnosno korisnik brodice na motorni pogon registrirane za šport i razonodu, upisanoj u očevidnik brodica dužan je osigurati se od odgovornosti za štete koju brodica na motorni pogon može nanijeti trećim osobama zbog tjelesne ozljede, oštećenja zdravlja ili smrti. Za brodicu na motorni pogon upisanu u strani upisnik brodica koja ulazi u obalno more Federacije ili unutrašnje plovne putove mora postojati osiguranje od odgovornosti za štete iz stavka 1. ovoga članka, ako nije pruženo drugo odgovarajuće osiguranje za naknadu štete ili ako međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno. Od dužnosti sklapanja ugovora o osiguranju od odgovornosti kod registracije, odnosno produženja registracije brodice na motorni pogon, oslobođeni su vlasnici brodica upisanih u očevidnik brodica na motorni pogon čija snaga motora ne prelazi 15 kW. Obveza društva za osiguranje za naknadu šteta po osnovi ovoga članka ograničena je iznosom koji utvrđuje Vlada Federacije na prijedlog Ureda za nadzor, ako ugovorom o osiguranju nije predviđen veći iznos. Odredbe ovog zakona koje se odnose na osiguranje vlasnika, odnosno korisnika od odgovornosti za štete trećim osobama, ako je štetu prouzročilo nepoznato, neosigurano ili strano motorno vozilo odgovarajuće se primjenjuju i na odgovornost za naknadu štete prouzročene uporabom nepoznate, neosigurane ili strane brodice na motorni pogon.

## VII - BIRO OSIGURANJA

## Članak 96.

Pored poslova iz članka 11. ovog zakona Biro obavlja poslove usklađivanja, nadzora i međusobnog izravnjanja šteta nastalih od nepoznatog motornog vozila odnosno brodica na motorni pogon te motornog vozila i brodice za koje vlasnik, odnosno korisnik nije sklopio ugovor o osiguranju, poslove obrade i isplate šteta koje oštećene osobe nisu mogle naplatiti zbog prestanka rada društva za osiguranje. Radi obavljanja poslova iz stavka 1. ovog članka na razini Biroa osniva se fond za naknadu šteta. Obradu i isplatu šteta iz stavka 1. ovog članka koje nisu mogle biti isplaćene zbog prestanka društva za osiguranje Biro može povjeriti jednom od svojih članova. Biro obavlja i druge poslove od općeg i od zajedničkog interesa za djelatnost osiguranja.

## Članak 97.

Biro za osiguranje je pravna osoba i stječe svojstvo pravne osobe upisom u sudski registar.

## Članak 98.

Izdvajanje sredstava u fond za naknadu šteta iz stavka 2. članka 96. ovog zakona i troškove financiranja Biroa za osiguranje snose svi članovi Biroa. Statutom Biroa za osiguranje utvrđuje se naročito njegova organizacija, djelatnost i financiranje, te način obračuna i međusobnog izravnjanja šteta iz stavka 1. članka 96. ovog zakona. U slučaju da

član Biroa ne izvršava obveze financiranja utvrđene statutom, Ured za nadzor će na prijedlog Biroa za osiguranje povući društvu za osiguranje dozvolu izdanu za obavljanje poslova osiguranja.

## VIII - KAZNENE ODREDBE

### Članak 99.

Novčanom kaznom od 5.000 do 50.000.- DEM kaznit će se za prekršaj društvo za osiguranje:

- 1) ako ulaže sredstva osiguranja suprotno namjenama i bez instrumenata jamstva povrata sredstava, kao i suprotno razmjerima iz članka 50.,
- 2) ako sredstva osiguranja života ne vodi na posebnom računu i ako za prisilno izvršenje za pokrivanje obveza iz drugih vrsta osiguranja odnosno, reosiguranja ili drugih obveza i društava za osiguranje (članak 32.),
- 3) ako tijekom iduće poslovne godine ne namiri nepokriveni gubitak iz protekle godine i ne nadoknadi sredstva garancijskog fonda (članak 43.),
- 4) ako posebno ne utvrdi dobit, odnosno, gubitak za osiguranje života i ne iskaže rezultat po poslovima ostalih osiguranja i poslovima reosiguranja (članak 44.),
- 5) ako ne oblikuje i trajno ne drži vlastita sredstva najmanje u visini propisanoj u članku 13. i članku 47.,
- 6) ako u slučaju smanjenja vlastitih sredstava do 25% od iznosa iz članka 49. ne donese program mjera za usklađivanje poslovanja radi osiguranja propisanog iznosa vlastitih sredstava u roku od 12 mjeseci ili u slučaju smanjenja vlastitih sredstava za više od 25% ne donese takav program u roku od 18 mjeseci ili u roku od idućih 6 mjeseci ne uskladi opseg premijskog prihoda odnosno visine premije samopridržaja (članak 49.),
- 7) ako ne donese i ne primjenjuje zajedničke uvjete i premijski sustav iz članka 67. ovog zakona,
- 8) ako ne dostavlja statističke i druge podatke po vrstama i grupama osiguranja na način koji je odredio Ured za nadzor (članak 58.),
- 9) ako ne plati pristojbu Uredu za nadzor (članak 51.) i Birou za osiguranje (članak 98.),
- 10) ako posreduje ili osigurava imovinu i osobe suprotno odredbama ovog zakona. Novčanom kaznom od 100 do 3.000 DEM kaznit će se za prekršaj iz stavka 1. ovog članka i odgovorna osoba u društvu za osiguranje.

### Članak 100.

Novčanom kaznom od 50 do 1.000 DEM kaznit će se odgovorna osoba: 1) ako ne sklopi ugovor o obveznom osiguranju s društvom za osiguranje prije nego što se prijevozno sredstvo stavi u promet (čl. 73. i 74.); 2) ako ne pokaže nadležnom organu unutarnjih poslova policu osiguranja i Europsko izvješće o nezgodi (članak 91.).

### Članak 101.

Novčane kazne izrečene za prekršaje iz čl. 99. i 100. ovog zakona plaćaju se u DEM ili protuvrijednosti u valuti Federacije prema srednjem tečaju koji utvrđuje i objavljuje Centralna banka Federacije Bosne i Hercegovine, na dan plaćanja.

#### IX - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

##### Članak 102.

Društva za osiguranje dužna su uskladiti svoje poslovanje sa člankom 13. ovog zakona u visini od 50% do 31. prosinca 1995. godine, a puni iznos do 31. prosinca 1996. godine.

##### Članak 103.

U roku od dvanaest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona Ured za nadzor počet će obavljati poslove utvrđene ovim zakonom. Do početka rada Ureda za nadzor odobrenja za obavljanje poslova osiguranja društva za osiguranje i kontrolu njihova poslovanja obavljat će sukladno odredbama ovog zakona Ministarstvo financija.

##### Članak 104.

Čl. 82, 83. i 84. ovog zakona primjenjuje se isključivo na štete nastale od dana registracije pojedinog društva za osiguranje. U razdoblju dok društva za osiguranje ne osnuju Biro za osiguranje i fond za naknadu štete, štete iz stavka 1. ovog članka snose društva za osiguranje razmjerno premiji u toj vrsti osiguranja.

##### Članak 105.

Nenominirani društveni kapital sadržan u fondovima društva za osiguranje dobiće titulara svojine u skladu sa propisima koji će regulirati pretvaranje društvenog kapitala u kapital sa poznatim vlasnicima.

##### Članak 106.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

Predsjedavajući Ustavotvornom skupštinom Federacije BiH, **Mariofil Ljubić**, s. r.